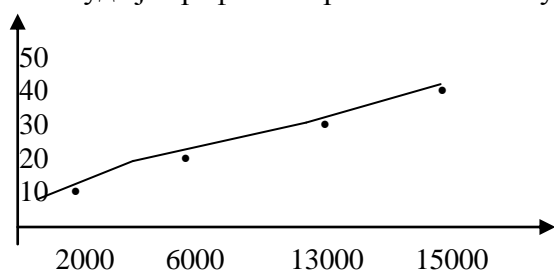

ОСНОВИ ЕКОНОМИЈЕ

1. Шта је крива понуде и каква је она крива?

Крива понуде је графички приказ скале понуде. Она је растућа крива.

2. Апсолутна земљишна рента је:

- a) **доходак који добија сваки земљовласник за уступљено право коришћења свога земљишта, без обзира на могуће разлике у квалитету појединих парцела**
- b) екстрапрофит који се остварује на парцелама које имају боље природне услове од регулаторне парцеле
- c) доходак који присваја земљозакупац
(заокружи тачан одговор)

3. Дивиденда је:

- a) доходак од рада
- b) **доходак власника акције**
- c) доходак власника зајмовног капитала
(заокружи тачан одговор)

4. Вертикална конкуренција је:

- a) **конкуренција између предузећа различитих привредних грана (међугранска конкуренција)**
- b) конкуренција између предузећа исте гране (гранска конкуренција)
- c) такво тржишно стање у коме на страни понуде постоји много продаваца, а на страни тражње један купац
(заокружи тачан одговор)

5. Девалвација представља:

- a) **законско смањење вредности домаће новчане јединице у односу на злато или неку страну валуту**
- b) повећање куповне моћи националне новчане јединице у односу на злато или другу валуту
- c) могућност замене једне валуте за другу
(заокружи тачан одговор)

6. Национални доходак се наменски дели на:

- a. акумулацију и амортизацију
- b. амортизацију и личну потрошњу
- c. **акумулацију и личну потрошњу**
(заокружи тачан одговор)

7. На које елементе се дели профит под утицајем развоја зајмовног капитала:

- a) предузетничку добит и дивиденду
- b) предузетничку добит и ренту
- c) **предузетничку добит и камату**
(заокружи тачан одговор)

8. Према субјективној теорији вредности, вредност робе одређена је:
- материјализованим апстрактним људским радом садржаним у роби
 - друштвено-потребним радним временом за њену производњу
 - корисношћу коју она има за потрошача**
(заокружи тачан одговор)
9. Шта обухвата финансијско тржиште?
- тржиште новца (дугорочних и краткорочних новчаних средстава),
 - тржиште девиза,
 - тржиште хартија од вредности.
10. Пороизводна функција представља:
- однос међузависности између обима производње и ангажованих фактора производње**
 - однос међузависности између трошкова производње и укупног прихода
 - однос међузависности између производних снага и производних односа
(заокружи тачан одговор)

11. Шта је то монетарна равнотежа?

Монетарна равнотежа је потпуна усаглашеност између расположиве и потребне количине новца у једној земљи.

12. Гранични трошкови представљају:

- разлику између укупног прихода и укупних трошкова
- укупне трошкове за дати обим производње
- трошкове који настају трошењем фактора производње у производњи додатне (граничне) јединице производа**
(заокружи тачан одговор)

13. Шта је монопол?

Монопол је такво тржишно стање у коме на страни понуде постоји само један продавац који нема конкурента, а на страни тражње мноштво купаца.

14. Напишите образац за израчунавање броја обрта капитала.

$$n = \frac{O}{o}$$

при чему је O - време од једне године, o - време трајања једног обрта, n - број обрта капитала.

15. Картели су:

- најлабавији облик удруживања монополистичких предузећа (нпр. споразум о подели тржишта, о квотама производње, ценама итд)**
- облик монополског удружења у коме предузећа губе прометну, а задржавају производну, развојну и финансијску самосталност
- највиши и најчвршћи облик удруживања унутар једне гране – обједињују се производња, промет и финансије (губи се сваки облик самосталности)
(заокружи тачан одговор)

VISOKOŠKOLSKA JEDINICA U MEDVEĐI

OSNOVI EKONOMIJE

1. Opšte pravilo tražnje glasi:
 - a) rast cena dovodi do rasta tražnje, dok se sa padom cena tražnja smanjuje
 - b) **rast cena dovodi do pada tražnje, a pad cena rezultira rastom tražnje**
 - c) sa promenom cene tražena količina robe se ne menja
(zaokruži tačan odgovor)

2. Upotrebna vrednost robe je:
 - a) **skup korisnih svojstava robe kojima se mogu zadovoljiti ljudske potrebe**
 - b) društveno-potrebno radno vreme za proizvodnju date robe
 - c) srazmera u kojoj se određena količina jedne robe razmenjuje za određenu količinu druge robe
(zaokruži tačan odgovor)

3. Inflacija je:
 - a. opšti poremećaj u privredi praćen padom opšteg nivoa cena
 - b. opšti poremećaj u privredi praćen rastom vrednosti domaće valute
 - c. **opšti poremećaj u privredi praćen rastom cena i padom vrednosti domaće valute**
(zaokruži tačan odgovor)

4. Politička ekonomija kao nauka formira se u:
 - a. V veku
 - b. **XVIII veku**
 - c. XX veku
(zaokruži tačan odgovor)

5. Robna proizvodnja je:
 - a) takav oblik organizacije društvene proizvodnje gde je veza između proizvodnje i potrošnje neposredna (direktna),
 - b) takav oblik organizacije društvene proizvodnje gde se proizvodi za sopstvene potrebe,
 - c) **takav oblik organizacije društvene proizvodnje gde je veza između proizvodnje i potrošnje posredna (indirektna) i ostvaruje se putem tržišta.**
(zaokruži tačan odgovor)

6. Opšte pravilo ponude glasi:
 - a) **sa rastom cene raste i ponudjena količina robe, dok se sa padom cena ponudjena količina robe smanjuje**
 - b) sa rastom cena smanjuje se ponudjena količina robe, a sa padom cena dolazi do povećanja ponudjene količine robe
 - c) sa promenom cene ponudjena količina robe se ne menja
(zaokruži tačan odgovor)

7. Elastičnost tražnje predstavlja:
 - a) odnos relativnih (procentualnih) promena u ponudjenoj količini robe i relativnih (procentualnih) promena u ceni te robe
 - b) **odnos relativnih (procentualnih) promena u traženoj količini robe i relativnih (procentualnih) promena u ceni te robe**
 - c) odnos relativnih (procentualnih) promena u ukupnim troškovima i relativnih (procentualnih) promena u ukupnim prihodima
(zaokruži tačan odgovor)

8. Stalni kapital čine:
- a) **sredstva za rad**
 - b) predmeti rada
 - c) radna snaga
(zaokruži tačan odgovor)
9. Ekstraprofit prisvajaju:
- a) **proizvodjači koji ostvare cenu koštanja ispod prosečne granske cene koštanja**
 - b) proizvodjači koji ostvare cenu koštanja iznad prosečne granske cene koštanja
 - c) proizvodjači koji ostvare cenu koštanja jednaku prosečnoj granskoj ceni koštanja
(zaokruži tačan odgovor)
10. Dividenda je:
- a) dohodak od rada
 - b) **dohodak vlasnika akcije**
 - c) dohodak vlasnika zajmovnog kapitala
(zaokruži tačan odgovor)
11. Apsolutna zemljišna renta je:
- a) **dohodak koji dobija svaki zemljovlasnik za ustupljeno pravo korišćenja svoga zemljišta, bez obzira na moguće razlike u kvalitetu pojedinih parcela**
 - b) ekstraprofit koji se ostvaruje na parcelama koje imaju bolje prirodne uslove od regulatorne parcele
 - c) dohodak koji prisvaja zemljozakupac
(zaokruži tačan odgovor)
12. Diverzifikacija proizvodnje je:
- a) **oblik centralizacije kapitala i proizvodnje koji pretpostavlja prodor krupnih monopola u druge grane proizvodnje koje nisu tehnološki i reprodukcioni povezane s osnovnom granom (delatnošću), radi jačanja konkurentske pozicije i ostvarivanja što veće profitne stope u uslovima poslovne neizvesnosti**
 - b) funkcionalna podela područja delovanja krupnog monopolskog kapitala i neudruženih srednjih i sitnih preduzeća
 - c) proces sjedinjavanja, u okviru jednog krupnog preduzeća, više privrednih jedinica različitih industrijskih grana koje su međusobno zavisne u reprodukcijom procesu, jer jedna prethodi drugoj i bitan je materijalni i ekonomski uslov za drugu
(zaokruži tačan odgovor)
13. Koncerni predstavljaju:
- a) **komplekse velikog broja preduzeća različitih grana privrede (industrija, saobraćaj trgovina, banke), stavljeni pod kontrolu glavne kompanije (trusta)**
 - b) oblike monopolskih udruženja koja čine preduzeća u okviru određenog reprodukcijom kompleksa (metalurški, hemijski)
 - c) prodiranje kapitala određene korporacije u grane koji nisu najneposrednije reprodukcijom zavisne i povezane s njenom osnovnom delatnošću
(zaokruži tačan odgovor)
14. Kamata je:
- a) dohodak od rada
 - b) dohodak vlasnika akcije
 - c) **dohodak vlasnika zajmovnog kapitala**
(zaokruži tačan odgovor)
15. Devalvacija predstavlja:
- a) **zakonsko smanjenje vrednosti domaće novčane jedinice u odnosu na zlato ili neku stranu valutu**
 - b) povećanje kupovne moći nacionalne novčane jedinice u odnosu na zlato ili drugu valutu
 - c) mogućnost zamene jedne valute za drugu
(zaokruži tačan odgovor)

BAZAT E EKONOMISË

1. Rregulla e përgjithshme e kërkesës proklamon:
 - a) ngritja e çmimeve shkakton ngritjen e kërkesës, ndërsa me uljen e çmimeve kërkesa zvoglohet
 - b) ngritja e çmimeve shkakton uljen e kërkesës, kurse ulja e çmimeve rezulton me ngritjen e kërkesës**
 - c) me ndryshimin e çmimit sasia e kërkuar e mallit nuk ndryshon
(rretho përgjigjen e saktë)
2. Vlera përdoruese e mallit është:
 - a) tërësia e tipareve të vlefshme të mallit me të cilat mund të plotësohen nevojat njerëzore**
 - b) koha punuese e nevojshme shoqërore për prodhimin e mallit të caktuar
 - c) proporcioni në të cilin sasia e caktuar e një malli këmbëhet për sasinë e caktuar të mallit tjetër
(rretho përgjigjen e saktë)
3. Inflacioni është:
 - a. çrregullim i përgjithshëm në ekonomi i përcjellur me rënien e nivelit të përgjithshëm të çmimeve
 - b. çrregullim i përgjithshëm në ekonomi i përcjellur me ngritjen e vlerës së valutës vendore
 - c. çrregullim i përgjithshëm në ekonomi i përcjellur me ngritjen e çmimeve dhe uljen e vlerës të valutës vendore**
(rretho përgjigjen e saktë)
4. Ekonomia politike si shkencë është formuar në:
 - a. shekullim V
 - b. shekullin XVIII**
 - c. shekullin XX
(rretho përgjigjen e saktë)
5. Prodhimi i mallërave është:
 - a) formë e organizimit të prodhimtarisë shoqërore ku lidhja mes prodhimtarisë është e drejtëpërdrejtë (direkte),
 - b) formë e organizimit të prodhimtarisë shoqërore ku prodhohet për nevoja personale,
 - c) formë e organizimit të prodhimtarisë shoqërore ku lidhja mes prodhimit dhe shpenzimit është e tërthorët (indirekte) dhe realizohet përmes tregut.**
(rretho përgjigjen e saktë)
6. Rregulla e përgjithshme e ofertës proklamon:
 - a) **me ngritjen e çmimit ngritet edhe sasia e ofruar e mallit, ndërsa me uljen e çmimeve sasia e ofruar e mallit zvoglohet**
 - b) me ngritjen e çmimeve zvoglohet sasia e ofruar e mallit, ndërsa me uljen e çmimeve ngritet sasia e mallit të ofruar
 - c) me ndryshimin e çmimit sasia e ofruar e mallit nuk ndryshon
(rretho përgjigjen e saktë)
7. Elasticiteti i kërkesës paraqet:
 - a) marrëdhënien e ndryshimeve relative (në përqindje) në sasinë e ofruar të mallit dhe ndryshimeve relative (në përqindje) në çmimin e atij malli
 - b) marrëdhënien e ndryshimeve relative (në përqindje) në sasinë e kërkuar të mallit dhe ndryshimeve relative (në përqindje) në çmimin e atij malli**
 - c) marrëdhënien e ndryshimeve relative (në përqindje) në shpenzimet e përgjithshme dhe ndryshimeve relative (në përqindje) në të ardhurat e përgjithshme
(rretho përgjigjen e saktë)

8. Kapitalin e vazhdueshëm e përbëjnë:
- mjetet për punë**
 - objektet e punës
 - fuqia punëtore
(rretho përgjigjen e saktë)
9. Ekstra përfitimin e përvetësojnë:
- prodhuesit të cilët e realizojnë çmimin e shpenzimit nën çmimin mesatar degëzor të shpenzimit**
 - prodhuesit të cilët e realizojnë çmimin e shpenzimit mbi çmimin mesatar degëzor të shpenzimit
 - prodhuesit të cilët e realizojnë çmimin e shpenzimit të barabart me çmimin mesatar degëzor të shpenzimit
(rretho përgjigjen e saktë)
10. Dividenda paraqet:
- të ardhurat nga puna
 - të ardhurat e pronarit të aksioneve**
 - të ardhurat e pronarit të kapitalit kreditues
(rretho përgjigjen e saktë)
11. Qiraja absolute nga toka është:
- e ardhur të cilën e fiton çdo pronar i tokës për dhënien e së drejtës për përdorim të tokës së vetë, pa marr parasysh dallimet e mundura në kulaitetin e parcelave të caktuara**
 - ekstra përfitim i cili realizohet në parcela të cilat kanë kushte më të mira natyrore në krahasim me parcelat rregulatore
 - e ardhur të cilën e përvetëson qiramarrësi i tokës
(rretho përgjigjen e saktë)
12. Diversifikimi i prodhimit është:
- formë e centralizimit të kapitalit dhe prodhimit të cili supozon depërtimin e monopoleve të mëdha në degët tjera të prodhimit të cilat nuk janë të lidhura në mënyrë teknologjike dhe riprodutive me degën themelore (veprimtarinë), me qëllim të fuqizimit të pozitës konkurrense dhe realizimit të shkallës sa më të madhe të përfitimit në kushtet e pasigurisë biznesore**
 - ndarje funksionale e fushave të veprimit të kapitalit të madh monopolist dhe të ndërmarrjeve të pabashkuara, të mesme dhe të vogla
 - proçes i bashkimit, në kuadër të një ndërmarrje të madhe, të më shumë njësisive ekonomike të degëve të ndryshme industriale të cilat janë të varuara mes vete në proçesin e riprodhimit, sepse njëra i paraprinë tjetrës dhe paraqet kushtin e rëndësishëm material dhe ekonomik për tjetrën
(rretho përgjigjen e saktë)
13. Konceset paraqesin:
- komplekset e numrit të madh të ndërmarrjeve të degëve të ndryshme të ekonomisë (industria, komunikacioni, tregtia, bankat), të vëra nën kontrollin të kompanisë kryesore (trustit)**
 - format e shoqatave monopoliste të cilat i përbëjnë ndërmarrjet në kuadër të kompleksit të caktuar riprodaktiv (metalurgjik, kimik)
 - depërtimin e kapitalit të korporatës së caktuar në degët të cilat nuk janë më direkt të varura dhe të lidhura riprodvativisht me veprimtarinë e saj themelore
(rretho përgjigjen e saktë)
14. Kamata paraqet:
- të ardhurat nga puna

- b) të ardhurat e pronarit të aksioneve
- c) **të ardhurat e pronarit të kapitalit kreditues**
(rretho përgjigjen e saktë)

15. Devaluimi paraqet:

- a) **zvoglimin ligjor i vlerës së njësisë valutore vendore në marrëdhënie me arinë ose ndonjë valutë të huaj**
- b) ngritjen e fuqisë blerëse të njësisë valutore kombëtare në marrëdhënie me arin ose ndonjë valutë tjetër
- c) mundësinë e zëvendësimit të një valute me tjetër
(rretho përgjigjen e saktë)